

Rys historyczny – Żydzi w niewoli babilońskiej

Ziemia Obiecana – ziemia, do której dążyli patriarchowie i choć w niej mieszkali, nie mieli jej na własność. O Ziemi Obiecanej marzyli Żydzi w niewoli egipskiej. W końcu, pod przewodnictwem Mojżesza, wyszli ze znienawidzonego Egiptu, a później, pod dowództwem Jozuego, weszli do swojej upragnionej ziemi opływającej w mleko i miód (2 Mojż. 3:8). Ponieważ Żydzi byli narodem wybranym, Bóg zawarł z nimi przymierze na górze Synaj, obiecując im ochronę. Był tylko jeden warunek: Żydzi jako naród nie mogli złamać danego przymierza i odejść do obcych bogów, a tym samym odwrócić się od Jedyne Boga. Gdyby tak zrobili, miały osiągnąć ich liczne niedole i ucisk (5 Mojż. 31:20-21). Za każdym razem, gdy Żydzi odwracali się od Boga, byli nękani ze strony obcych narodów tak długo, aż się nie nawrócili do Bożego prawa. Tak było przez cały okres sędziów, którzy ratowali Żydów z opresji, ale również za panowania królów, którzy często odwracali się od Boga. Po podziale królestwa na Izrael i Judę, królowie obu królestw, a zwłaszcza królowie królestwa izraelskiego, w większości czynili to, co złe w oczach Boga, odciągając serca synów izraelskich do obcych bożków. I chociaż Bóg ostrzegał ich przez proroków mówiących:

Zawróćcie ze swoich błędnych dróg i przestrzegajcie moich przykazań i ustaw zgodnie z całym zakonem, jaki nadałem waszym ojcom i przekazałem wam przez moje sługi, proroków (2 Król. 17:13),

oni jednak wzgardzili napomnieniem. Królestwo Izraela istniało przez ok. 250 lat, po czym zostało podbite przez Asyrię w 722 r. p.n.e., a ludność podbitą przesiedlono do Asyrii, gdzie została zasymilowana. Na jej miejsce została przesiedlona inna, obca ludność, nieznaną Boga. Stąd też pochodzą Samarytanie. Większość Żydów nie wróciła z niewoli i to właśnie ich dotyczy określenie „dziesięć zaginionych plemion Izraela”. Królestwo Judy przetrwało jeszcze ok. 135 lat po upadku Izraela, rządzone przez królów wyłącznie z linii Dawida. W przeciwieństwie do Izraela, Juda charakteryzowała się licznymi przebudzeniami religijnymi, które zawsze odzwierciedlały życie duchowe króla. Pomimo że Juda posiadała kilku bogobojnych królów, miała kilka odrodzeń i reform religijnych, jednak *także Judejczycy czynili to, co jest złe w oczach Pana, i pobudzali go do gniewu swoimi grzechami, które popełniali, bardziej niż*

to wszystko, co czynili ich ojcowie – 1 Król. 14:22.

Gdy na tron babiloński ok. 604 r. p.n.e. wstąpił Nabuchodonozor, Pan Bóg, przez słowa proroka Jeremiasza, zapowiedział ludowi judzkiemu, że z powodu odejścia do bałwochwalstwa i nie usłuchania proroków, którzy byli do nich posyłani, ich ziemię odda we władanie króla babilońskiego na siedemdziesiąt lat (Jer. 25:1-13). Z powodu grzechu Judy, Jerozolima wraz ze świątynią została w 587 r. p.n.e. ostatecznie zniszczona. Do Babilonu uprowadzono elity społeczne, pozostawiając w Judzie jedynie drobnych rolników we wsiach. Rozpoczęła się niewola babilońska, podczas której prorokował Jeremiasz (Jer. 25:11-12). Armia Nabuchodonozora przemieniła Judę w ruinę, a tysiące ludzi zginęło w walce lub przez choroby, uprowadzenia i niewolnictwo. Do Babilonu przeprowadzono łącznie trzy deportacje, podczas których uprowadzono blisko pięć tysięcy mężczyzn, nie licząc kobiet i dzieci. Ludność deportowana nie żyła w niewoli, lecz osiedlono ją na opuszczonej ziemi uprawnej lub w opuszczonych czy zrujnowanych miastach, gdzie stawali się dzierżawcami. Mogli tam swobodnie żyć budując domy, uprawiając ogrody, pola czy winnice. Żydzi zostali osiedleni głównie nad zbiornikami wodnymi, m.in. nad rzeką Keba i kanałem irygacyjnym Eufratu. Mieli zasiedlić nieużytki i opustoszałe lub zniszczone wioski. Pomimo że żyli na wygnaniu, w obcym miejscu, mieli funkcjonować jak w swojej ojczyźnie, czyli pracować, żenić się, płodzić córki i synów, tak by ich nie ubywało, lecz by naród żydowski się rozrastał. Poza tym mieli za zadanie dbać o „zastępczą” ojczyznę i cierpliwie czekać na możliwość powrotu (Jer. 29:4-7). Jednym z pierwszych uprowadzonych do Babilonu był król Jojakim, który znajdował się na dworze króla Nabuchodonozora. Jojakim stał się uznanym przywódcą wspólnoty żydowskiej. Dzięki niemu mogli czuć się jak w domu. Wszyscy Żydzi potwierdzali swoją lojalność wobec króla, a przy tym mieli nadzieję, że dzięki niemu wszyscy powrócą do swojej ziemi. Tak naprawdę jego przywództwo było jednak tylko tytularne. Odczucia panujące wśród uprowadzonej ludności bardzo dobrze opisuje Psalm 137: *Nad rzekami Babilonu – tam siedzieliśmy i płakaliśmy na wspomnienie Syjonu. Na wierzbach w tamtej krainie zawiesiliśmy lutnie nasze...* Byli tak mocno związani ze swoją ojczyzną, że chociaż może lepiej powodziło im się w niewoli niż w ojczyźnie, nigdy nie zapomnieli skąd pochodzą. Z utęsknieniem spoglądali w kierunku swej ojczyzny, tak jak prorok Daniel, który podczas swoich

codziennych modlitw miał zawsze otwarte okna w kierunku Jerozolimy (Dan. 6:10). Według księgi Daniela, do Babilonu uprowadzano głównie osoby *piękne z wyglądu, uzdolnione do wszelkiej wiedzy, obdarzone bystrym rozumem, pojętne do nauki i dlatego sposobne do pełnienia służby w pałacu królewskim* – Dan. 1:4. Poza tym wszystkie te osoby miały nauczyć się języka i pisma chaldejskiego. Osobom, które miały pracować w pałacu, bardzo często zmieniano imiona na chaldejskie, na przykład *Daniela nazwano Baltazarem, Ananiasza – Szadrachem, Miszaela – Meszachem, a Azariasza – Abed-Negem* – Dan. 1:7.

Podbój dokonany przez Babilończyków dał początek niewoli babilońskiej oraz pierwszej diasporze. Podczas niewoli rozumienie i używanie języka hebrajskiego stopniowo malało, szczególnie wśród ludzi młodych, gdyż jako mieszkańcy obcego kraju musieli się zaznajomić z obcym językiem. Mimo to Żydzi stale studiowali Prawa Mojżeszowe oraz oddawali Bogu chwałę i cześć. Wielbienie Stwórcy było głęboko zakorzenione w Żydach, lecz potrzebowali do tego miejsc, gdzie mogli się m.in. wspólnie modlić. Z powodu braku świątyni, budowano specjalne budynki w celu zgromadzeń, znane dzisiaj jako synagogi lub bóżnice. Uprowadzeni Żydzi nie mieli możliwości powrotu do ojczyzny, poza tym Nabuchodonozor spalił świątynię, a wszystkie sprzęty zabrał ze sobą do swojej świątyni (2 Król. 25:14-15). Nie mieli więc możliwości kontynuowania praktyk religijnych. Od spalenia Świątyni Salomona (2 Król. 25:8-10) do odbudowania świątyni przez Zorobabela, minęły blisko dwa pokolenia. W tym czasie nie było innego sposobu, jak jedynie słuchanie odczytywanych Praw Mojżeszowych w oddzielnych miejscach, czyli w synagogach. Tak też robili pobożni Żydzi – zbierali się razem, aby się modlić, studiować Prawo i czcić Boga. Mimo iż świątynia została później odbudowana, to zwyczaj ten na stałe wszedł do kultury żydowskiej, natomiast synagogi ma-

sowo rozpowszechniły się w Izraelu za czasów rzymskich. Takie zachowanie budowało i utrwalało jedność narodową, co pozwoliło Żydom przetrwać wiele lat w diasporze. W przeciwny sposób zachowywała się ludność uprowadzona przez Asyryjczyków, przez co z łatwością się zasymilowała, zapominając o swojej odmienności kulturowej.

W Babilonie Żydzi redagowali i przepisywali pisma. Spisywane były również księgi prorockie. W Babilonie na pewno działali prorocy Daniel i Ezechiasz. W okresie niewoli lub w czasie powrotu z Babilonu działali też tacy prorocy jak Jeremiasz, Joel, Habakuk, Aggeusz i Zachariasz. Prorocy Jeremiasz, Ezechiasz, Habakuk przepowiadali najazd Babilończyków i zniszczenie Jerozolimy. Prorocy Aggeusz i Zachariasz nawoływali do powrotu do ojczyzny i odbudowy świątyni. Podczas pobytu Żydów w Babilonie zostało zredagowanych wiele ksiąg Pisma Świętego. Były one spisywane głównie w języku hebrajskim, ale również w języku aramejskim.

Po wielu latach utęsknienia za swoją ojczyzną, gdzie leżały mury świątyni poświęconej Panu Bogu, nadeszła możliwość powrotu do ojczyzny, dzięki edyktowi wydanemu przez króla perskiego Cyrusa Wielkiego w ok. 538 r. p.n.e. (Ezdr. 1:1-11). Po podbiciu całego Babilonu, zezwolił on Żydom na powrót do swojej ojczyzny oraz nakazał odbudowę świątyni, na którą przekazał fundusze i materiały. W taki sposób zakończył się okres siedemdziesięciu lat niewoli babilońskiej, zgodnie z Boską zapowiedzią przekazaną przez proroka Jeremiasza: *Bo tak mówi Pan: Gdy upłynie dla Babilonu siedemdziesiąt lat, nawiedzę was i spełnię na was swoją obietnicę, że sprowadzę was z powrotem na to miejsce* – Jer. 29:10.

Zabój Piotr